

Nordland Fylkeskommune
Fylkeshuset
8048 BODØ

Saksbehandler: Arnt B. Olsen
Telefon: 90989959
Seksjon: region Nordland forvaltningsseksjon
Vår referanse: 12/7246
Deres referanse:
Vår dato: 25.06.2012
Deres dato:

Att: Lars Ekker

HØRINGSdokUMENTET VESENTLIGE VANNFORVALTNINGSSPØRMÅL I NORDLAND - HØRINGSUTKAST DATERT 20.6.2012

Fiskeridirektoratet region Nordland viser til e-post datert 20. juni 2012 fra vannregionmyndigheten i Nordland til vannregionutvalget om godkjenning av høringsdokumentet vesentlige vannforvaltningsspørsmål i Nordland og Jan Mayen.

Fiskeridirektoratet region Nordland har levert en omfattende uttalelse med konkrete forslag til endringer av det første høringsutkastet (vår referanse 12/7246). Mange av våre forslag til endringer er tatt til følge. Men vannregionmyndigheten i Nordland har ikke imøtekommet våre forslag til endringer på de områdene vi mener er viktigst å få rettet opp. Det gjelder rømming av oppdrettet anadrom fisk, utslipp av organisk materiale/næringsalter fra akvakultur og klassifisering av vannforekomster uten merkbar påvirkning.

Det er interessant å registrere at det er uenighet mellom ulike sektoreter som Fylkesmannen i Nordland og Fiskeridirektoratet region Nordland på ulike områder. Men det som er viktigst for oss, er hva vannregionmyndigheten i Nordland mener og tilrår overfor vannregionutvalget. Vi må legge til grunn at dette dokumentet er vannregionmyndigheten i Nordland sin tilrådning om høring av vesentlige vannforvaltningsspørsmål i Nordland. På de områder vannregionmyndigheten ikke har imøtekommet våre innspill til endringer av dokumentet, savner vi også deres forklaring og begrunnelse for det.

Oppsummering

Fiskeridirektoratet region Nordland sitt utgangspunkt er at høringsdokumentet skal være i tråd med regelverk og omforente veiledninger, basert på beste kunnskap og med riktig dosering av føre-var.

Fiskeridirektoratet region Nordland mener at omtalen av rømming av oppdrettet anadrom fisk i Nordland ikke er i tråd med beste kunnskap.

Fiskeridirektoratet region Nordland mener at risikovurderingen av utslipp av organisk materiale og næringsalter fra akvakultur ikke er i tråd med beste kunnskap.

Fiskeridirektoratet region Nordland mener klassifiseringen av vannforekomster uten merkbar påvirkning, ikke er i tråd med nasjonale veiledninger.

Nedenfor vil vi belyse dette nærmere. Vi viser også til vår omfattende uttalelse datert 25.5.2012) til første høringsutkast (vår referanse 12/7246).

Rømming av oppdrettet anadrom fisk

Fiskeridirektoratet region Nordland har foreslått ny tekst i første høringsutkast kapittel 3.3.3. om rømming av oppdrettet anadrom fisk. Vannregionmyndigheten i Nordland har ikke tatt det til følge. Dere viser til at det blir redegjort for denne uenigheten i kapittel 10.

Det er for så vidt en grei oppsummering at Fiskeridirektoratet region Nordland avventer nasjonalt forankrede grenseverdier for klassifisering av vassdrag ut fra denne påvirkningen, mens Fylkesmannen i Nordland forholder seg til et system utviklet av Vitenskapelig råd for lakseforvaltning. Det bør imidlertid framgå at det pågår et slikt nasjonalt arbeid med utvikling av kvalitetsnormer for villaks og bærekraftindikatorer for effekter av havbruk. Vi foreslår at vårt avsnitt i forrige høringsuttalelse, tas inn som et avsnitt tre under punktet "Rømming" i kapittel 10.2. Vårt avsnitt har slik ordlyd:

"Miljøverndepartementet arbeider med et utkast til kvalitetsnormer for villaks. Normen vil fastsette hva som er god tilstand for villaksbestander og hvordan det skal måles. Det legges opp til bruk av indikatorer og grenseverdier for å vurdere status for den enkelte laksebestand, også for rømt oppdrettsfisk i gytebestand og lakselus på villaks. Disse indikatorene må samordnes med indikatorene Fiskeri- og Kystdepartementet utvikler for effekter av havbruk på villaksbestandene etter bærekraftstrategien. Indikatorene som brukes i arbeidet etter vannforskriften må være i samsvar med ovennevnte indikatorer."

Det punktet Fiskeridirektoratet region Nordland reagerte mest på i forrige høringsutkast, er beskrivelsen av påvirkningsfaktoren rømt oppdrettslaks i Nordland i forrige utkastets kapittel 3.3.3. Her heter det bl.a. at det er grunn til å frykte at rømt laks er i ferd med å erstatte villaksen i flere av elvene i fylket. Dette er ikke riktig. Fiskeridirektoratet sine overvåkingsdata og overvåkingsdataene vi har mottatt fra Fylkesmannen i Nordland viser at det er det motsatte som skjer. Med noen få unntakselver år om annet, går andelen rømt oppdrettslaks i elvene og på gyte plassene i Nordland nedover. Det er ingen elver som har et systematisk og gradvis økende innslag av rømt oppdrettslaks. Forholdene i Nordland er faktisk slik at det kan være grunn til å spørre seg om ikke innslaget av rømt oppdrettslaks i elvene i Nordland er i ferd med å stabilisere seg på et lavt nivå.

Det foreligger brukbare overvåkingsdata over tid for åtte vassdrag i Nordland. Skjellprøver fra et prøvemateriale på mer enn 35 fisk, viser at innslaget av rømt fisk i sportsfiskefangstene er redusert fra over 30 % i 1996 til under 5 % i 2010. Tilsvarende gjelder innslaget på gyte plassene om høsten som er redusert fra 25 % i 1996 til under 5 % de 5 siste årene. Fiskeridirektoratet region Nordland mener at beskrivelsen av påvirkningsfaktoren rømt oppdrettslaks i forrige utkastets kapittel 3.3.3. er unyansert, preget av feil og manglende faglighet, og kan ikke stå slik i et offentlig dokument.

I forrige uttalelse fremmet vi forslag til ny tekst. Vi registrerer at vannregionmyndigheten i

Nordland ikke har funnet å kunne ta inn noen av tekstforbedringene. Teksten i forrige utkast står fortsatt i dette siste utkastet. Fiskeridirektoratet region Nordland etterlyser vannregionmyndighetens begrunnelse for det.

Fiskeridirektoratet region Nordland mener at den positive utviklingen angående innslaget av rømt oppdrettslaks i elvene i Nordland må framgå og det som er feil må fjernes.

I siste høringsutkast er lagt ved et vedlegg som redegjør for klassifiseringssystemet utviklet av Vitenskapelig råd for lakseforvaltning. Etter Fiskeridirektoratet region Nordland sin oppfatning blir det feil å flagge en bestemt metodikk og tilnærming til klassifisering av vassdrag ut fra rømming all den tid det ennå ikke er tatt stilling til hvordan dette skal gjøres og at det nå pågår et nasjonalt arbeid om dette i de berørte departementene. Fiskeridirektoratet region Nordland mener at dette vedlegget må tas ut av høringsutkastet.

Utslipp av organisk materiale og næringsalter fra akvakultur

Både i forrige utkast og i dette utkastet (kapitel 4.4.) heter det at flere konsesjoner innen havbruk kan gi økt press på fjordsystemene. Det heter også at det vil komme en nærmere tekst om dette i kapitel 10.2. Fiskeridirektoratet region Nordland mener at utslipp av organisk materiale og næringsalter fra oppdrett ikke utgjør noen vesentlig trussel for kystvannet i Nordland i planperioden (2016 – 2021). Det som er viktig er vår begrunnelse for dette.

Begrunnelsen finner vi i kunnskapen fra gjeldende miljøovervåking, Havforskningsinstituttets fjordovervåking, annen spesifikk overvåking, fjord- og kystmodeller for næringsalter på dette kyststrekket og andre ekspertvurderinger, nå sist fra ekspertutvalget som har vurdert eutrofieringssituasjonen i kystområder, med særlig fokus på Hardangerfjorden og Boknafjorden. Resultatene herfra viser at det er ingen tegn til eutrofiutvikling. Det er uendret eller økt diversitet av fastsittende alger og konsentrasjonene av næringsalter er god eller meget god. Hardangerfjorden er det mest oppdrettsintensive området i Norge. Årlig produseres det opp mot 70.000 tonn laks og ørret i Hardangerfjorden. Det er ca 50 tonn per km² sjøareal, over seks ganger mer enn i Nordland hvor produksjonen var ca 8,2 tonn per km² sjøareal i 2009.

I Havforskningsinstituttets risikovurdering av miljøvirkninger av akvakultur (Taranger et. Al 2011) heter det at tre år med målinger av næringsalter i Hardangerfjorden viser at vannkvaliteten i de frie vannmassene kan klassifiseres som meget god (SFT 1997, Direktoratets gruppa for vanndirektivet 2009). Målinger som startet opp sommeren 2010 i Ryfylkefjordene, Rogaland viser også den samme trenden (Blue Planet 2011).

Samtidig er de naturgitte forholdene i nord bedre enn i sør. I Gullestad-rapporten om arealbruk i havbruksnæringen heter det (side 46): *”Bæreevnen per flateenhet for organisk belastning, for eksempel fra fiskeoppdrett, øker dermed fra sør mot nord og med økende midlere bassengdyp. Den totale bæreevnen når det gjelder organisk belastning vil derfor øke fra sør mot nord og med økende volum av fjordbassengene. I de store fjordene er bæreevnen for organisk belastning så stor at ekstra tilførsler fra akvakultur har liten betydning.”*

Det kan imidlertid være lokal påvirkning, særlig i områder med dårlig vannutskifting. Det er

en god forvaltning på plass for å håndtere slike utfordringer.

Fiskeridirektoratet region Nordland savner vannregionmyndigheten sin begrunnelse for at utslipp av næringsalter og organisk belastning vil utgjøre en vesentlig utfordring for kystvannet i Nordland i planperioden.

Fiskeridirektoratet region Nordland gjentar sitt forslag om at formuleringen i kapitel 4.4. om at havbruk kan gi økt press på fjordsystemene (2016 - 2021) utgår og erstattes med følgende setning:

”Det kan forventes økt produksjon innen akvakultur i planperioden. Bæreevnen for organisk belastning er så stor i kyst- og fjordsystemene i Nordland, at ekstra tilførsler fra akvakultur har liten betydning.”

Vannforekomster uten merkbar påvirkning

Til forrige høringsutkast bemerket vi at klassifiseringen av upåvirkede vannforekomster ikke er i tråd med nasjonal veiledning. Vannregionmyndigheten argumenteres med at det følger av at klassifiseringsarbeidet ikke er kommet så langt at dette kan avgjøres. Til det skal bemerkes at karakteriseringsarbeidet i Vesterålen er avsluttet, og også her er vannforekomster uten merkbar påvirkning i hovedsak satt i kun god tilstand. Det er vel bare vannforekomster som grenser opp mot 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen i Nordland som er satt i meget god tilstand. Formuleringene som er brukt, også i siste tekstforslag, kan forstås slik at det er Vannregionmyndigheten sin intensjon at vannforekomster (med unntak av vannforekomstene ute i havet) uten påvirkning kun skal settes i god tilstand som følge av manglende overvåkingsdata.

Fiskeridirektoratet region Nordland mener det er i strid meg gjeldende veiledning å sette vannforekomster uten registrerte påvirkninger i kun god tilstand. Vi legger til grunn at presiseringene om karakterisering og risikovurdering lagt ut på Vannportalen blir fulgt også i Nordland. Vi gjentar det som står her:

”Det er også viktig å merke seg at et betydelig antall norske vannforekomster er uten menneskelige påvirkninger. Tilstanden kan da settes til svært god uten at dette trengs å dokumenteres gjennom overvåkingsdata. Vi har også fått aksept for å bruke såkalt representativ overvåking. Det betyr at data fra en sammenlignbar vannforekomst (samme type, samme påvirkning) kan brukes til å sette miljøtilstand.”

Teksten i kapitel 9 (avsnitt 3) må rettes opp slik at den blir i tråd med denne veiledningen.

Fiskeridirektoratet region Nordland legger også til grunn at vannforekomster med påvirkning, men der det foreligger tilstrekkelig kunnskap om at den ikke har merkbar effekt, også skal settes i meget god tilstand. Jf. kunnskapen om utslipp av organisk materiale og næringsalter fra akvakultur. Vi viser her til karakteriseringsveilederens kapitel 9.

Det er ikke mulig å forsvare at store deler av Boknafjorden med sin høye oppdrettsproduksjon er klassifisert som meget god, mens de kyst- og fjordnære delene av Nordland med langt mindre produksjon og bedre naturgitte forhold, per nå bare er satt i god tilstand. Det forventer vi blir rettet opp ved fullføring av karakteriseringen.

Fiskeridirektoratet region Nordland vil understreke betydningen av at dette gjøres rett. Vannforskriftens § 12 synes å legge opp til en strengere behandling av vanlig ny forurensende aktivitet. Dersom klassifiseringen på toppen av dette blir feil, blir det en dobbel innskjerping av behandlingen av ny aktivitet.

Vedlegg

Det er utarbeidet en liste over relevante bakgrunnsdokumenter, linker og litteratur for fordypning. Fiskeridirektoratet region Nordland mener den bør suppleres med følgende viktige dokumenter:

- OSPAR Common Procedure for Identification of Eutrophication Status – Application of the Screening Procedure for the Norwegian coast north of 62°N (Stadt – Russian border). *Rapport fra Havforskningsinstituttet november 2003*. (Aure J, Skjoldal H, 2003).
- Vurdering av eutfieringssituasjonen i kystområdene, med særlig fokus på Hardangerfjorden og Boknafjorden (Rapport fra ekspertgruppe oppnevnt av Fiskeri- og kystdepartementet i samråd med Miljøverndepartementet, 2011).
- Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen. (Rapport fra et ekspertutvalg oppnevnt av Fiskeri- og Kystdepartementet, 2011).
- Havforskningsinstituttets årlige risikovurdering av miljøvirkninger av norsk fiskeoppdrett.

Videre prosess

Det opplyses at det vil komme noen tillegg om rømming av oppdrettet anadrom fisk og om utslipp av organisk materiale fra fiskeoppdrett. Fiskeridirektoratet region Nordland legger til grunn at Vanneregionmyndigheten blir hørt om alle planlagte endringer i dokumentet.

I denne gjennomgangen har vi tatt utgangspunkt i deres oppsummering av høringsuttalelsene. Det har ikke vært tid til å saumfare hele dokumentet slik som sist. Vi legger til grunn at det ikke er gjort andre merkbare endringer på vårt saksfelt..

Fiskeridirektoratet region Nordland ser fram til en videre dialog om ovennevnte merknader til andre høringsutkast om vesentlige utfordringer i vannregion Nordland.

Med hilsen

Håvard Dekkerhus
seksjonssjef

Arnt B. Olsen
seniorrådgiver

